Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 105 THURSDAY, JUNE 4, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 4-го ЧЕРВНЯ, 1998 р. Ч. 105 РІК CV

Перемогу пророкують О. Морозові

Київ (УНІАР). — На черговому пленарному засіданні українського парламенту відбулася четверта тура висунення кандидатів на голову Верховної Ради України.

На закритому засіданні керівників чотирьох фракцій — НДП, СДПУ(о), Руху і Партії Зелених України — узгоджено єдину кандидатуру від бльоку "правих" і "правоцентристських" сил у Верховній Раді. Одні джерела їхнім кандидатом називають лідера фракції СДПУ(о), колишнього прем'єр-міністра України, генерала Євгена Марчука, інші — колишнього Президента України Леоніда Кравчука.

Під час обговорення кандидатур на пост голови парляменту депутат Іван Бокій оприлюднив з трибуни заяву фракцій Соціялістичної та Селянської партій "Лівий центр" з приводу затягування виборів головиВР України "в наслідок неконституційного блькування праці вищого законодавчого органу з боку правоцентристських фракцій". Автори заяви нагадують депутатам про необхідність негайного розв'язання таких пекучих законодавчих проблем, як уточнення показників державного бюджету, що стосуються виплати заборгованости.

Протестуючи проти блькування виборів голови парляменту з боку пропрезидентських фракцій, соціялісти проголосили готовість до компромісів. Вони закликали відкинути амбіції, шантаж та ультиматуми й об'єднати зусилля, щоб в Україні "правив тільки закон". Заяву підписали депутати України Олександр Мороз, Олександр Ткаченко, Іван Чиж, Валентина Семенюк, Ніна Марковська та інші члени фракції "Лівий центр".

З поінформованих трьох джерел, які не побажали себе назвати, стало відомо, що уже на 80 відсотків випрацювано персональний склад керівної трійки Верховної Ради. Скоріше за все, головою ВР буде обрано О. Мороза, його першим заступником — Геннадія Удовенка, а заступником — членa фракції НДП Олександра Бандурку. Але перше необхідно узгодити процедуру обрання керівників Верховної Ради. Ліві сили та "Громада" начебто згодні підтримати кандидатуру О. Мороза.

Соціялісти підтримують З. Бжезінского, але із застереженням

Київ (УНІАР). — Фракція „Лівий центр" Соціялістичної і Селянської партій розповсюдила серед журналістів заяву з приводу оприлюдненої засобами масової інформації думки провідного американського політолога Збігнева Бжезінского щодо бажаности обрати головою Верховної Ради народного депутата центристського спрямування.

Автори заяви приєднуються до неї і наголошують, що „конструктивна консолідація можлива навколо центру, до речі — лівого".

Пораду З. Бжезінского ліві назвали „цілком слушною", зауваживши однак, що „те, як у нашій країні поширюються думки чужоземних політиків, з точки зору самої політології оцінюється як втручання у внутрішні справи держави".

Як уже інформовано, З. Бжезінскі очолює делегацію американських політиків, які вивчають від 29-го травня до 6-го червня економічне і соціяльне становище в Україні.

Ю. Костенко став заступником голови Руху

Київ. — 31-го травня Народний Рух України провів VIII Надзвичайні збори, на яких зробив певні зміни в керівництві і визначив основні напрямки діяльности партії на найближче майбутнє, повідомила УНІАР.

З'їзд, який відбувався без участи журналістів, звільнив з посту заступника голови Руху Олександра Лавриновича і вивів його одночасно зі складу Центрального проводу. Вже деякий час між ним і головою партії Вячеславом Чорноволом були значні тертя. Новим заступником став колишній міністер довкілля Юрій Костенко, який є також заступником голови фракції Руху у Верховній Раді.

Решта п'ять заступників — депутати Богдан Бойко, Олена Бондаренко, Вячеслав Коваль, Іван Заєць і Володимир Черняк — зберегли свої пости. З'їзд зменшив також число членів проводу з 61 до 55 осіб.

З'їзд також ухвалив заяву щодо своєї участи в президентських виборах наступного року.

На другий день В. Чорновіл повідомив на пресконференції, що керівництво Руху і Республіканської Християнської Партії домовилися створити спільну Координаційну раду. За його словами, з'їзд розглядав також питання про об'єднання з Християнсько-Демократичною Партією України.

Ю. Костенко зазначив, що діяльність фракції Руху у Верховній Раді потрібно перебудувати. За його словами, на перше місце треба поставити економічні питання і домогтись, щоб „головну ролю грав депутат, а не апарат Верховної Ради". „Наша фракція повинна забезпечувати вплив на кадрову політику держави", — сказав колишній міністер.

Позбавлений посту заступника О. Лавринович не має наміру виходити з партії і фракції Руху у парляменті. Але така можливість не виключена, якщо йому не даватимуть можливости впливати на прийняття рішень і перешкоджатимуть самореалізації, сказав він, згідно з українським телебаченням.

Европа об'єднує зусилля в ділянці освіти

Париж. — У Сорбонні, відомому паризькому університеті, відбулася важлива зустріч міністрів вищої освіти Франції, Великобританії, Німеччини та Італії, на якій прийнято декларацію про „згармонізування архітектури европейської вищої освіти".

Головуюча на цій нараді Едіт Крессон, комішинер в питаннях освіти та досліджень Европейського союзу, у своїй вступній промові сказала: „Европа, яку ми будуємо — то не тільки Европа банків і економіки, але також Европа знань".

Декларація відкриває шлях до зближення університетів евпрейських країн, зокрема до активного обміну професорами та студентами і, самозрозуміло, до взаємного визнання дипломів. Одна з фундаментальних ідей полягає в тому, що кожний професіоналіст повинен мати практичну можливість повертатися до навчання протягом всього свого життя.

Спеціяльна програма „Сократ" передбачає координування стратегії зайнятости в університетському европейському просторі. Вже 1,300 вищих навчальних закладів Европи готові узгоджувати свої навчальні програми і запровадити спільну для Европи систему магістерських та докторських праць.

Европейський союз зі свого боку заохочує до об'єднання в ділянці освіти. Почата Европейською комісією 10 літ тому програма „Еразм" мала великий успіх. 400,000 студентів скористалися стипендіями для тримісячного перебування в одному зі закордонних університетів. У найближчі три роки цю можливість дістануть ще 189,000 студентів і щонайменше 30,000 професорів.

Новий президент Індонезії починає урядувати

Джакарта, Індонезія. — Представляючи себе за бажаного народом реформатора, президент Індонезії Б. Дж. Габіб представив свій складний плян виборів, який затримає його при владі впродовж наступного року, не зважаючи на заклики швидкого полагодження цього переходового періоду в країні.

Індонезійський президент Габіб у своєму першому інтерв'ю для газети, чітко представив свої сподівання — вивести Індонезію з політичної та економічної кризи. Два тижні після того, як він несподівано з віцепрезидента, через раптову резигнацію свого приятеля і ментора президента Сугарто, став у проводі своєї країни на становищі президента, він ще виглядає здивованим з цього приводу. Все ж таки, він самовпевнено представив основи своєї програми, котрою кидає виклик своїм критикам і своєму колишньому шефові.

Коли зайшла мова про його попередника, котрий від часу своєї резигнації не захотів зустрітися зі своїм колишнім віцепрезидентом, президент Габіб відмовився від будь-яких коментарів і тільки підкреслив, що старіння є природним явищем, яке часто не розуміє бажань і стремлінь молодших поколінь. У дальшій розмові він зазначував, що немає потреби „бабратися в минувшині", бо тоді можна втратити перспективу майбутности. Він настоює, що єдиний конституційний шлях переходового періоду, повинен пройти через складну виборчу процедуру парляментарних виборів і президентської виборчої асамблеї.

Він відмовився заперечувати можливість своєї кандидатури у майбутніх виборах.

Україна дозріє до НАТО до 2010 року

Київ. — Україна об'єктивно відповідатиме критеріям вступу до НАТО до 2010 року, заявив на пресконференції відомий американський політик Збігнев Бжезінскі.

Однак, підкреслив він, для вступу до НАТО мають бути виконані чотири умови: стабільна демократія, добре функціонування економіки вільного ринку, ефективна громадська контроля над військовими і вирішені територіяльні та етнічні проблеми. На його думку, сьогодні Україна відповідає двом з цих критеріїв.

Цю заяву колишній радник з питань національної безпеки Президента ЗСА Джиммі Картера зробив після закінчення „круглого стола" на тему „Відносини Україна-ЗСА на початку XXI століття". Дискусію влаштували Українська Асоціяція Европейської Співпраці та міжнародний фонд „Відродження" при підтримці Інституту міжнародних відносин Київського Національного Університету та Міністерства Закордонних Справ України.

1-го червня З. Бжезінскі, який перебуває в Україні на чолі делегації американських політиків, зустрічався також з Президентом Леонідом Кучмою. На переговорах мова йшла про працю нового парляменту.

За словами прессекретаря Президента Олександра Майданника, З. Бжезінскі відзначив, що якщо спікером буде представник центристських демократичних сил, то Захід, Міжнародний валютний фонд та інші міжнародні установи високо оцінять це і зможуть поширити допомогу Україні.

У сьому річницю незалежности України відбудеться військова парада

Київ (УНІАР). —Президент України Леонід Кучма на відзначення 7-ої річниці незалежности України як свята здійснення українським народом права насамовизначення, з метою консолідації суспільства, зміцнення громадського миру та злагоди, своїм указом постановив провести 24-го серпня 1998року у Києві на Майдані Незалежности параду військ та святочний салют.

Згідно з указом Президента, у майбутньому парада військ у День Незалежности України відбуватиметься щорічно.

Кримчани плянують видобувати ґаз спільно з російським "Газпромом"

Крим (УНІАР). — Тут відбулися переговори представників Українського державного виробничого підприємства "Чорноморнафтогаз" і російського акціонерного товариства "Газпром".

Мета цих переговорів — створити спільне підприємство, яке займатиметься розвідкою та використанням газових родовищ у шельфах Чорного і Озівського морів.

Ґазовики Російської Федерації плянують разом із кримськими партнерами видобувати газ у прикерченській частині Чорного моря, вкладаючи в його розвиток до 100,000 дол. Готовість взяти участь у спільному видобутку газу на одному з найбільших чорноморських родовищ, третина якого знаходиться у російській зоні і дві третини — в українській, висловили також інші організації Росії.

Судова справа М. Гельбіґ з А. Попадюком стала на мертвій точці

Парсиппані, Н. Дж. — Як інформує газета „Вечірній Київ", Івано-Франківський міський суд розглядав недавно справу скарги співвласника СП "Аускопрут" Марійки Гельбіґ на директора СП Анатолія Попадюка за пофальшування ряду документів.

Не зважаючи на те, що позовниця зложила докази фальсифікатів міський суд в Івано-Франківському в непритомності хворої М. Гельбіґ, засудив її в дні 10-го лютого, уважаючи, що доказові документи не є вистачальні. Присуд увійшов у життя 21-го лютого, але присуджена не була про це повідомлена, щоб в цей спосіб була можливість справу юридичною силою передати до Міжнародного арбітражного суду, про що позовниця довідалася аж через три місяці пізніше, тобто у травні ц.р. З того приводу, що зроблено це нелегально позовниця вимагає нового перегляду справи в Міжнародному арбітражному суді і просить у касаційній скарзі, щоби перегляд справи доручено судові іншої области.

Для інформації преси, М. Гельбіґ надіслала до редакції „Вечірнього Києва" перелік додаткової літератури в цій справі, зокрема перелік документів, протоколів, статутів і список осіб, що були в якийнебудь спосіб причетні до справи. „Вечірній Київ" сподіється, що до року ця справа дійде до Верховного Суду України.

У ПОНЕДІЛОК, 1-ГО ЧЕРВНЯ, президент Билл Клинтон відтягнув свої претенсії привілеїв керівника держави, котрими він захищався у слідстві Моніки Левінської, чим зменшив можливості негайної перевірки Верховним судом прохання в цій справі окремого прокуратора Кенета Старра. Одначе Б. Клинтон продовжує захищати свій клієнтсько-адвокатський привілей між ним і Брусом Линдзі, його найближчою довіреною особою, щоб обмежити зізнання останнього перед лавою присяжних. Крім того, Департамент юстиції повідомив, що робить відклик до Апеляційного суду в справі рішення нижчого суду, котрий наказав членам охоронної служби президента зізнавати перед лавою присяжних. Всі ці маневри є спрямовані на те, щоб Верховний суд не мав можливості перевірити прохання незалежного прокуратора К. Старра. Якщо Білому Домові вдасться переконати Верховний суд, що немає потреби оминати апеляційного суду в питанні адвокатсько-клієнтського привілею, то це може продовжити цю легальну торганину між Президентом і незалежним прокуратором на багато місяців.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ВИСТАВКА РЕКЛЯМОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ

ХАРКІВ. — Тут розпочала працю виставка реклямового проєктування "П'ята Стихія". Представлено праці дізайнерських груп і окремих мистців з Франції, Швайцарії, Голляндії, Японії, Росії та інших країн світу. Представлені праці дозволяють ознайомитися з жанровими та стилістичними тенденціями розвитку візуальної культури. Виставку організовано з метою інтеґрації та обміну досвідом дізайнерів-професіоналів. В рамках виставки запляновано і науково-практичний семінар. Виставка працює до 30-го травня.

ЗАТРИМАНО 100 НЕЛЕҐАЛІВ

ЛЬВІВ. — Як повідомили в пресцентрі Південнозахідного напряму прикордонних військ України, на ділянці застави "Варяж" затримано відразу майже сто громадян Срі-Ланки. Ця група намагалася нелеґально перейти українсько-польський кордон з метою переправитися далі до Німеччини.

ЩОДЕННІ КЛОПОТИ ПРЕЗИДЕНТА

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма прийняв амбасадора України в Казахстані Віктора Богатиря. В ході розмови відзначено позитивні тенденції у відносинах між двома країнами, зростання товарообігу між ними, поширення програми співробітництва. Л. Кучма наголосив на необхідності дальшого розвитку двосторонніх відносин. Обговорено також питання участи Президента України в урочистостях з нагоди встановлення нової столиці Казахстану. Того ж дня Л. Кучма зустрівся з оперною співачкою Євгенією Мірошниченко, яка очолює Громадський фонд підтримки ветеранів сцени Спілки Театральних Діячів України. Обговорено стан театрального мистецтва і культури в Україні, важливість духового розвитку народу, необхідність підтримки національних культурних традицій. Є. Мірошниченко висловила низку пропозицій щодо підтримки цієї категорії мистців, а Президент Кучма пообіцяв вивчити їх і віднайти можливість позитивно розв'язати ці проблеми. Президент підписав указ про призначення Владислава Носова постійним представником Президента у Конституційномусуді України.

ДОПОМАГАЮТЬ КРИМСЬКОМУ КУРОРТОВІ

СИМФЕРОПІЛЬ. — Проєкт підтримки і розвитку туризму, який здійснюється в Криму з безпосередньою участю програми ТАЗІС, передбачається закінчити 1-го липня 1999 року. За словами виконуючого обов'язки міністра курортів та туризму АРК Олега Лобова, у здійсненні проєкту задіяно консорціюм французької та грецької фірм. Метою проєкту — дослідження можливостей розвитку Криму як зони міжнародного туризму. В Ялті та Симферополі створено бюра Центру розвитку туризму. Офіційне відкриття ялтинського бюра відбудеться 15-го червня. У найближчих плянах — навчання фахівців різноманітного профілю, надання інформації про Крим закордонним партнерам. У рамках проєкту пропонується створити Фонд підтримки підприємств-суб'єктів туристичної діяльности. Для цього вже виділено 250,000 екю. У 1998 році 20-25 найкращих кримських фірм з організації відпочинку отримають 10,000 дол. для заохочення і дальшого розвитку.

ПЛЯНИ МІНІСТРА АПК

КИЇВ. — "Примусити землю рухатися до господаря", — таке завдання накреслив новий міністер агропромислового комплексу (АПК) Борис Супіханов. Причини спаду сільсько-господарського виробництва він бачить у втрачених ринках збуту, диспаритеті цін та у неефективності системи господарювання. На думку Б. Супіханова, для поліпшення ситуації в АПК необхідно забезпечити сільсько-господарського виробника матеріяльно-технічними ресурсами, прискорити реформування сільського господарства, а також "порвати бартерні схеми". Міністер наголосив, що "бартерні операції можливі тільки між товаровиробником і переробним підприємством". За попередніми прогнозами цього року можна було б зібрати 37.5 млн.тонн збіжжя, біля 23 млн. тонн цукрових буряків та 2.3 млн. тонн соняшника.

КРАЩЕ ПІЗНІШЕ, НІЖ НІКОЛИ

ЛЬВІВ. — Як повідомив голова львівського відділу НРУ Олександр Гудима, ідуть переговори про партнерство між Рухом і Республіканською Християнською Партією та Християнським Народним Союзом. Якщо все піде добре, то у жовтнілистопаді можна очікувати об'єднавчого з'їзду. Плянується провести такі ж переговори і з Демократичною Партією України.

ВІД КРИМСЬКОЇ ВЛАДИ ОЧІКУЮТЬ ПРИКЛАДУ СТАБІЛЬНОСТИ

КИЇВ. — Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим без обговорення пакетом затвердили новий склад уряду автономії. Очолив його, які передбачалося, 38-річний Сергій Куніцин, член НДП, донедавна посадник Красноперекопська і керівник адміністрації Північнокримської експериментальної економічної зони. Як повідомила Телевізійна служба новин (ТСН), прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко, який був присутній на засіданні, особливо наголосив на тому, щоуряд і парлямент Криму очолили лідери двох найбільших політичних партій автономії. Отож голова Уряду України розраховує, "що вони покажуть приклад політичної стабілізації". Новий кримський прем'єр С. Куніцин уже визначив свої перші кроки на новому пості. За два тижні, сказав він, уряд запропонує парляментові нову структуру органів кримської виконавчої влади. Крім того, кримський прем'єр пообіцяв домагатися ширших економічних прав для півострова.

У СВІТІ

У ПОНЕДІЛОК, 1-ГО ЧЕРВНЯ, рух летунської лінії "Ейр Франс" був майже цілком припинений, бо пілоти розпочали страйк, який може пошкодити запляноваким надходячим змаганням футболу за першенство світу. Офіційні чинники паризького летовища звітували, що приблизно 85 відсотків летів згаданої повітряної лінії було відкликано, бо 98 відсотків з усіх 3,200 летунів „Ейр Франс" вийшли на страйк протестуючи проти плянів зменшити їхні платні на 83.5 млн. дол. річно, щоб фінансувати дуже амбітні пляни збільшення їхньої фірми. Страйк коштує фірму 16 млн. дол. денно та напевно утруднить пляни багатьом тим, які мають приїхати на ціломісячні світові змагання футболу, котрі розпочнуться 10-го червня.

В АМЕРИЦІ

ВЕРХОВНИЙ СУД КАЛІФОРНІЇ минулого понеділка, 1-го червня, вирішив, що репортери, котрі уживають сховані апарати чи іншу таємну розвідувальну апаратуру, котра без дозволу проникає у приватні місця, можуть бути суджені за порушення приватности. Одначе цей самий суд вирішив, що приватна особа не може потягати до судової відповідальности засоби масової інформації за порушення особистої приватности тоді, коли вона є частиною розповіді „ важливої" вістки, котра була здобута без порушення її приватности хоч і без прямого дозволу. Адвокати засобів масової інформації обережно поставилися до цих рішень, кажучи, що справа порушення є досить обмеженою і напевно буде краще висвітлена в наступних судових справах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Криза в Росії загрожує економіці України

Росія продовжує продавати акції, але закордонні інвестори відмовляються їх купувати. Від початку травня ціни російських акцій впали на 44 відсотки.

Кабінет Міністрів та Національний Банк України оприлюднили заяву щодо ситуації на фінансовому та грошово-кредитному ринках. Вони інформують про вжиті заходи для забезпечення стабільности фінансового ринку та національної грошової одиниці, слідкуючи за ситуацією насвітових фінансових ринках.

З огляду на внутрішні та зовнішні чинники нинішній стан фінансового ринку України залишається складним. Хоча в цілому фінансове становище покищо контрольоване, про що свідчить дотримання затвердженого рівня дефіциту державного бюджету іпрогнозованого показника інфляції, підтримання курсу гривні у межах валютного коридору, стабілізація обсягів виробництва валового внутрішнього продукту, своєчасне обслуговування зовнішніх зобов'язань тощо.

Водночас події, які відбуваються на фінансових ринках інших країн, зокрема Росії, вимагають запровадження відповідних упереджувальних заходів для стабілізації фінансової ситуації в Україні.

Кабінет Міністрів 28-го травня розглянув проєкт змін до закону продержавний бюджет України на 1998 рік, якими передбачається суттєве зменшення дефіциту державного бюджету. Національний Банк встановив твердіші умови рефінансування комерційних банків, посилив контролю за їхньою діяльністю, підвищив розмір облікової ставки із 45 до 51 відс. Ведуться переговори з Міжнародними фінансовими організаціями з метою отримання на пільгових умовах кредитів для обслуговування потреб економіки і дефіциту державного бюджету. Тобто Уряд України і Національний Банк докладають усіх зусиль для для забезпечення стабільности на фінасовому і валютноми ринку України, але їх успіх залежить не лише від керівництва України.

Російська газета "Новиє Ізвєстія" з 30-го травня повідомила, що травневі гострозлами на російському фондовому ринку викликали в закордонних інвесторів "сумніви" щодо стабільности в Росії. За словом "сумніви", звичайно ж, треба розуміти паніку: рятуючи свої капітали, резиденти і нерезиденти взяли курс на різке зниження і в такий спосіб зупинили пляни російського уряду на економічний ріст у 1998 році.

За словами голови НБУ Віктора Ющенка, якщо Росія не зуміє взяти під контролю ситуацію на ринках, Україна потрапить у дуже складну ситуацію. Казакстан також висловив серйозне занепокоєння кризою в Росії.

Минулого тижня на швайцарській конференції, присвяченій інвестиціям в економіку Росії, представники фінансових і кредитних установ із багатьох країн світу жваво обговорювали стан російської економіки і прийшли до висновку, що травнева криза в Росії не є останньою — за нею може статися наступне, ще крутіше падіння.

Намагання виправдатися тим, що обвал на російському фондовому ринку є наслідком минулорічної кризи в країнах південно-східньої Азії, яка зачепила усю світову економіку, є мало переконливими. Міністер фінансів Росії намагається негайно отримати від Міжнародного валютного фонду 10 блн.дол. стабілізаційного кередиту. Тобто стільки, скільки отримали від МВФ азійські "тигри", валютні бастіони яких луснули минулого року.

Росія запевняє, що в неї менша зовнішня заборгованість і, не зважаючи на злиденний бюджет, російські приватні компанії є заможнішими. Це, на думку російських фахівців, дає надію, що Росія може уникнути кризи, подібної до азійської.

Щодо закордонних аналітиків, то вони не бачать об'єктивної необхідности у додаткових кредитах МВФ для Росії, але якщо кредит сприятиме тому, що закордонні інвестори не втратять довір'я до Росії, то і на біржі настрій зміниться в бік оптимізму і це допоможе врятувати російський рубель від остаточного знецінення.

А тим часом, стурбовані стрімким падінням на московському фондовому ринку, закордонні інвестори намагаються перевести свої капітали у менш прибуткові, але надійніші підприємства.

Ярослав Гайвас

РОСІЯ НИНІ І ЗАВТРА

I

Після короткого перебування у Берліні, Президент ЗСА Билл Клінтон відлетів до Бірмінґгему, Англія, де відбулася зустріч „Великої сімки", а тепер „Великої вісімки", бо участь в нарадах брав Президент Росії Боріс Єльцин, як повноправний член. Запрошення Росії до сімки і транформація її у вісімку була ініціятивою ЗСА. Після того Захід запросив Росію взяти участь у нарадах і рішеннях НАТО. В обидвох випадках невідомо, які права й обов'язки Росія має в тих впливових міжнародних організаціях, бо обидві сторони інтерпретують це по-різному. Але така невизначеність стосується сучасної Росії взагалі. Одні її вважають імперією, що розвалилася, але намагається реставрувати себе, інші — нацією-державою, на взір всіх інших у світі, а ще інші — структурою у стані органічного внутрішнього розкладу.

Переломові історичні події

Перебування Президента Клінтона у Берліні та його велика промова пригадують усім той переломовий пункт в історії людства, коли „берлінський повітряний міст" став першим зударом між ЗСА і СССР після Другої світової війни. Він мав показати, чим є, якими силами розпоряджає і яким остаточно буде кожен з тих двох суперників. Росія пішла на цей конфлікт, бо Сталін сподівався, що виграє його і тим відкриє собі дорогу до дальших аґресивних заходів і анексій нових територій, а Захід, в першу чергу Вашінґтон, бачив, що відступ на відтинку Берліну потягне за собою ряд інших. Наслідком того теперішнє відзначення 50-річчя повітряного мосту до Берліну є одночасно символом і пригадкою того великого, одного з найбільших в історії, процесів, який закінчився 1991 року, коли не стало „імперії зла" — СССР.

Одначе перебування Президента Клінтона в Берліні і його зустріч з канцлером Гельмутом Колем не лише пригадує переломову подію після Другої світової війни. В тих розмовах було порушено вийнятково важливі сучасні факти і проблеми. Що буде і як бути з Росією? Як давати собі раду з „дев'ятим валом" відродження Азії? Китай, як це було заповідано численними державними мужами, військовими геніями і безчисленними простими людьми, встав і за лічені роки пройшов шлях угору, на який, здавалося, треба буде десятків літ. Саме тепер 900-мільйонова Індія виходить на рівень великих атомових потуг, а в сусідстві, найбільше на Близькому Сході, менші і взагалі малі потуги чекають на нагоду, щоб збройну потужність використати для розв'язки політичних цілей та амбіцій. Хоч американському політичному генієві вдалося загасити воєнний смерч довкола Іраку, який мав усі дані, щоб розпалити пожежу на цьому стратегічному обширі, але, наприклад, Туреччина ще далі одверто деклярує, що якщо Греція придбає собі з Росії, в чому вона вже має домовлення з Москвою, оборонні ракети С-300, то вона зареаґує воєнною інтервенцією. Є й інші сили в тому обширі, які, хоч не говорять про те одверто, готові до такої інтервенції.

Традиційне лицемірство Москви

Росія, якщо не готова до безпосередної активної інтервенції, то завжди готова до створювання труднощів Вашінґтонові у його мирних заходах. Ось, наприклад, у справі санкцій проти Індії за переведення нею атомових випробувань, які їй відкрили дорогу до продукування ядерної зброї. Ще Вашінґтон не застосував ніяких санкцій, а вже Москва рішуче виступила проти них. Подібна її поведінка і у відношенні до посталих після розвалу СССР незалежних держав. Вона нібито визнала їхню суверенність, але вся її політика спрямована на ослаблення тих держав.

Україна, згідно з міжнародними законами та нормами, 24-го серпня 1991 року рішенням свого парляменту відновила самостійну соборну державу, а український народ понад 92-відсотковою більшістю 1-го грудня 1991 у всенародному референдумі ратифікував це. Всі сусіди України, першою Польща, відтак Росія, визнали українську незалежну державу і нав'язали дипломатичні зв'язки з нею. Вашінґтон пізно визнав самостійну українську державу, бо ЗСА обстоювали тоді затримання російської імперської структури, хоч у нових правних і політичних формах. Подібно сталося з усіми народами, окупованими Росією під назвою совєтських республік.

Проголошуючи нібито демократичні декларації, Москва далі намагається підпорядкувати ті народи і їхні незалежні держави, шукаючи будь-яких форм для цього. Однією з тих форм є СНД. І тут виросли принципові і практичні різниці між тими народами і Росією. Всі ті народи намагаються закріпити й розбудувати свої держави і в них влаштувати своє життя відповідно до власних потреб та інтересів, на базі своїх традиційних норм, законів і звичаїв, а Росія робить усі можливі заходи, щоб не допустити до нього. Народи прагнуть розвивати співпрацю між собою на фундаменті двосторонніх договорів, а Росія намагається зберегти своє керівництво над ними. Понад шість років тривають ті протиставні зусилля без будь-якого висліду по лінії російських бажань. А тим часом держави між собою наладнують співжиття та співпрацю на підставі власне двосторонніх взаємин. Москва, де може, ці намагання народів підмінovує, ослаблює, але без позитивних наслідків для неї. Тому, що й на майбутнє немає ніяких об'єктивних перспектив на російські успіхи, Москва шукає різних нових формул для скріплення СНД. Головним проповідником і лідером у таких намаганнях є президент Росії Б. Єльцин та невелике число його прихильників.

Це не значить, що росіяни не хочуть реставрації старого. Навпаки, ми майже не зустрічаємо серед них, навіть серед інтелектуальних і провідних кіл, таких, що зрозуміли б сучасну добу, добу вільних народів, і згідно з тим новим моральним і політичним принципом зреклися б спроб наново поневолювати народи і людей у рамках своєї „єдіно-нєдєлімської" доктрини. Між іншим, три держави, що були поневолені Росією щойно 1940 року на підставі договору між Гітлером та Сталіном — Литва, Латвія та Естонія — не ввійшли до складу СНД, але все таки Москва не зрікається своїх аґресивних плянів і у відношенні до них.

Що насправді відбувається в Росії?

Внутрішній стан Росії, її економічні спроможності, міжнародні зв'язки та впливи, врешті міжнародні союзи та альянси аж ніяк не сприяють Росії та її аґресивним реставраційним намірам. До розвалу СССР російська збройна сила була великою потугою, другою в світі після ЗСА. Сьогодні між тими двома силами не може бути ніякого порівняння. Російська збройна сила перебуває в тотальному занепаді. Всі без різниці роди війська не відбувають нормальних для них вправ, число боєздатних одиниць меншає, запляноване зменшування збройних сил не дається переводити в життя, бо число вояків маліє скорше, як це передбачували пляни. Навіть найкращі збройні одиниці не оправдують покладаних на них надій. Коли на поміч розгромленим у Чечні військам з терену европейської Росії прислано добірні бойові одиниці гвардійців з Сибіру, то вони так само не виконали поставлених перед ними завдань. Багато генералів, а було їх більше в Росії, як усіх генералів у світі, зрезиґнували з війська, а проти багатьох з них були порушені кримінальні справи за різні зловживання.

Стан державної влади Росії найкраще ілюструє остання зміна уряду, переведена президентом Єльциному. Він розв'язав цілий уряд на чолі з прем'єром Черномирдіним. Кандидатом на прем'єра Єльцин іменував одного з губернаторських достойників далеко від Москви, Сергія Кірієнка. Державна дума, тобто російський парлямент, відмовилося його затвердити раз і другий. Тоді Єльцин заявив: або ви визнаєте його, або я вас розжену. І члени Думи, зберігаючи свої пости і платні, зразу визнали його. Губернії і реґіональні уряди щораз більше усамостійнюються і не хочуть платити Москві належної частини податків. Вже говориться про постання двох незалежних республік — Середньосибірської і Далекосхідньої. Міста, а зокрема Москва, аж кишать від масової злочинности. Замовні вбивства зростають постійно і майже ніколи поліційні і слідчі органи не знаходять винних.

(Закінчення буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Аріядна Стебельська

Душа української пісні

(Концерт хору „Веснівка" та Олександри Кохан у Торонто)

Почувши концерт виключно народних пісень у виконанні на найвищому професійному рівні, та, здається, пересадна, надто „патріотична" думка, що українські пісні найкращі з усіх народних пісень на світі, дістає своє виправдання, звучить справедливою. Українська народна пісня характерна не лише багатством мелодики і поліфонічної структури, різноманітністю ритму та ладів, але в ній щось невловиме, захована там душа народу, якась небуденно шляхетна і взнесла. Ту душу українського народу, заховану в народній пісні, ми відчули — і пережили — на концерті з приводу 104-ліття діяльности та 34-ої Конвенції Українського Народного Союзу, що відбувся 17-го травня 1998 року у Торонто, Канада, в приміщенні дуже актустичної церкви св. Патрика. Церква була переповнена делеґатами та гістьми, на чому дещо терпіла і акустичність, і вигода слухачів, але тепло, з яким прийняли присутні українську народну пісню, було справді щире і сердечне.

Получення тих двох музичних одиниць виявилось дуже згідливим. Хор „Веснівка", який має в своєму репертуарі, крім народних пісень, також клясику та літургічні пісні, тепер виступив із майже виключно народними піснями, для яких має чудове візуальне доповнення в дуже кольоритних стилевих одягах. Жаль, що Олександра Кохан, яка під оглядом музичним дала небувале розуміння з найглибшими нюансами народної музики, не доповнила візуально враження простою, полотняною сорочкою, що нагадувала б давні часи наших премудрих предків-хліборобів. Але її чудове обличчя, русява голівка, струнка, висока жіноча постать в скромній білій сукні нічим не відбігала від музичної глибинности її співу.

Програма була обдумана з углядненням стилю, контрастів та подекуди наростання. Концерт був поділений на дві частини, з перервою. В першій частині виступала спочатку „Веснівка" із семи точками, співаними на переміну а капеля або з акомпяньяментом фортепіяну (знаменитого віртуоза Юрія Кречковського, який дуже дискретно „ховав себе в тінь" хору). Потім прийшли чотири точки ансабмлю Олександри Кохан, з чого один твір був виконаний тільки інструментами. В другій частині першою була „Пісня" в обробі Є. Станковича, присвячена трагедії 1933 року, яку виконували Олескандра Кохан, „Веснівка" та двох музикантів із групи Кохан: Юліян Китастий та Ричард Муді. Далі йшли чотири твори виконані Олександрою Кохан з її музикантами, а концерт закінчила „Веснівка" ще п'ятьма піснями.

Відкрили концерт лемківські пісні, виконані в присвяті засновникам УНСоюзу. Властиво, там було більше пісень, лишень в чотирьох групах. Лиш одна пісня мала поданого композитора („Іванчику" А. Коломійця), інші були обробі таких авторів: А. Авдієвського, З. Лиська, З. Лавришина та Є. Козака. Дуже цікаво звучала пісня „Ой, співаночки мої" в обрібці Зенона Лавришина, який цю народну пісню цікаво „змодернізував", у частині її впровадив мурмурандо, яке „Веснівка" вивела помистецьки. Дальшими в цій частині були купальські пісні, в обрібках І. Захаржевського, І. Бідака, С. Станковича. Це пісні мало відомі, дуже народні своїм характером, і з таким же виконанням, незалежно від того, чи мали акомпаньямент, чи ні. Перша пісня, „Купала на Йвана", співана з фортепіяном, дала можливість виказати красу народнього звучання альтів хору, який загалом прекрасно розвинув голосові тембри хористок. Сольо А. Ящишин в другій пісні („Ой, на Йвана") мало теж той особливий народний тембр, без якого народна пісня не має повністю свого характеру. Якісь дуже особливо цікаві, з архаїчною закраскою акорди впровадив С. Станкович в останній пісні „Купала".

В другій частині концерту, після виконуваної спільно із О. Кохан та її музикантами „Пісні", та виступу тої ж солістки з ансамблем інструмен-

(Закінчення на стор. 3)

Любомир Липецький

Неполітична аналіза виборів в Україні

II

Більшість вибраних депутатів має вищу освіту або вчене знання. Лише 11 можна клясифікувати як ремісників. 150 депутатів — інженери, 63 — професори або учителі, 55 — економісти, 33 — юристи, 23 — агрономи, 15 — журналісти, 14 — фізики. Серед депутатів є лише один еколог, з Прогресивно-Соціялістичної партії (в списку Партії Зелених немає жодного еколога).

426 депутатів має репрезентувати майже 225 виборчих округ, однак 212 (49.8 відс.) депутатів проживає в місті Києві. Процентово найбільше проживає в Києві з Соціялістично-Селянської Партії (72.4 відс.), Народно-Демократичної Партії (67.8 відс), Народного Руху (56.8 відс). Найменше в Комуністичної Партії (31.3 відс.).

У цьогорічних виборах вибрано 31 жінку: 12 — від Комуністичної Партії, чотири — від безпартійних, три — від Всеукраїнського Об'єднання „Громада", три — від Аграрної Партії, три — від Соціялістично-Селянської Партії, дві — від Народного Руху, дві — від Прогресивно-Соціялістичної Партії, одну — від Партії Зелених, одну — від „Реформи та Порядок".

284 депутатів з пепередньої Верховної Ради кандидували в 1998 році. Переобрано 133 депутатів (53.6 відс.). З Комуністичної Партії — 37, безпартійних — 37, Народного Руху — 19, Соціялістично-Селянської Партії — 12, інших партій — 11, Народно-Демократичної Партії — 10, Всеукраїнського Об'єднання „Громада" — 4, Соціял-Демократичної Партії (Об'єднаної) — 3.

Плятформа і біографія 30 переобраних безпартійних депутатів є опублікована, шістьох — ні. Переглядаючи біографію і плятформу 30 переобраних безпартійних депутатів, їх можна віднести в слідуючі категорії: 12 називає себе українцями, один — росіянином, один — румуном, а 16 цих даних не подає; в економічних справах є опінії чотирьох, щоб не міняти старої економічної системи, 11 — за тим, щоб завести нову економічну систему, дев'ять хоче трохи старої, трохи нової економічної системи, а шість не висловило виразно своєї думки; 16 хоче економічної або політичної співпраці з Росією чи участи у Співдружності Незалежних Держав (СНД), вимагає російської мови (двомовности), або подвійного громадянства, та російської телевізії і радіомовлення. П'ять цього не хоче, а дев'ять не висловило своєї думки.

Цікаво було завважити, що ЦВК вживає букву „Г" замість букви „Ґ" в прізвищах депутатів, навіть коли вони самі, подаючи свою плятформу і біографічні дані, вживають букву „Ґ" (ЦВК вживає Гурвіц, коли депутат вживає Ґурвіц). ЦВК складається з 13 членів, головою є Михайло М. Рябець, 1959 року народження, з Закарпатської области, а секретарем — Ярослав В. Давидович, 1948 року народження, з Тернопільської области.

Переглядаючи прізвища 112 депутатів від Комуністичної Партії, можна спостерегти, що в 38 депутатів останні дві букви прізвища кінчаються на „-ко" (Яковенко Леонід), 24 — на „ов" (Пустовойтов Володимир), 9 — на „-ук" (Бондарчук Олександр), 8 — на „-ий" (Борщевський Віктор), 4 — на „-ін" (Чекалін Володимир).

Розподіливши всіх депутатів за схильністю до лівого, центриського і правого думання, можна зорієнтуватися, яке становище займуть ці депутати під час голосування щодо приватизації та економічних реформ взагалі. Спостерігачі годяться в тому, що ліві будуть проти, а центриські та праві обстоюватимуть приватизацію і економічні зміни. Базуючись на партійній належності депутатів, біографічних даних і плятформах 30 безпартійних депутатів, і беручи до уваги пропорційний розподіл по областях 80 непартійних депутатів, про котрих немає біографічних даних чи які не опублікували плятформи, можна передбачити, що за економічними змінами буде 221 депутатів, а проти — 205. Відкидаючи біографічні дані і базуючись виключно на пропорційному розподілі непартійних депутатів по областях, за економічними змінами буде 203 депутатів, а проти — 223 (статистика цих даних не є добре задокументована).

Табеля внизу показує цей розподіл.

Партія	Біографічні дані: За економічними змінами	Біографічні дані: Проти економічних змін	Пропорційний розподіл: За економічними змінами	Пропорційний розподіл: Проти економічних змін
К		112		112
Р	44		44	
СС		29		29
З	19		19	
НД	28		28	
Г	23		23	
ПС		12		12
СД	17		17	
І	27	5	27	5
Б	43	43	45	65
Разом (В)	**221**	**205**	**203**	**223**

Переглядаючи дані про 28 депутатів Комуністичної Партії, вибираних індивідуально, можна сказати, що Комуністична Партія України вже дискутує стратегію на наступні вибори, бо їхні вибрані делегати не вийшли так добре, як ліва преса це представляє. Тих 28 депутатів від Комуністичної Партії виграли вибори, одержуючи в округах пересічно 25.96 відс. Найменше вибраний депутат одержав 14.68 відс., а найбільше — 35.67 відс. Проаналізувати це дальше неможливо, бо немає даних, хто одержав ті додаткові голоси — ліві, центриські чи праві партії.

Закінчуючи цю неполітичну аналізу, треба згадати про політичну дійсність. Кожний кандидат до Верховної Ради хоче бути вибраний, і тому перед виборами обіцяє своїм виборцям все, що вони хочуть почути. Вигравши вибори, депутат буде голосувати відповідно до своєї совісти, або через можливість матеріяльної винагороди, або залежно від того, який вплив інші депутати можуть мати на нього. Сподіємося, що Наталія Вітренко, Олександр Мороз чи Петро Симоненко не будуть мати жодного успіху в переконуванні нових депутатів голосувати за програму лівих партій.

(Після закінчення цієї аналізи, ЦВК затвердив додаткових 6 депутатів: від Комуністичної Партії — 4, Народно-Демократичної Партії — 2. Зареєстрованих депутатів тепер є 432, до зареєстрування — 18).

Збори Організації Українок Канади в Едмонтоні

1-го березня ц. р. в приміщенні залі Українського Національного Об'єднання відбулися Загальні річні збори ОУК ім. О. Басараб, відділу в Едмонтоні.

Збори, які очолила О. Цибульська, були відкриті молитвою, а також хвилиною мовчання вшановано пам'ять О. Басараб та членок, які відійшли у вічність.

Протокол минулорічних зборів, зачитаний С. Йопик, був прийнятий одноголосно.

Звіти голови та членок Управи, а також дискусія над звітами відобразили дружню співпрацю членок організації протягом 1997 року, не зважаючи на нелегкі умови, в яких організація була змушена проводити свою діяльність.

Під час дискусії обговорено важливі організаційні питання, а також заслухано пропозиції щодо підвищення активности в діяльності організації.

Контрольна комісія відзначила належний стан рахункової та протокольної книжок.

Обрано управу на 1998 рік у такому складі: голова Наталя Поцюрко, заступник голови Людмила Середич, колишня голова Олександра Цибульська, кореспонденційна секретарка Люба Федущак, скарбник Каті Белл, протокольна секретарка Слава Йопик; контрольна комісія: Анна Стівенс, Наталя Коваль, Дана Мушак; комітет з питань культури: О. Атлахович, Оля Миц, організаційна О. Цибульська, представник до КУК Люба Федущак; телефоністи: Віра Ткачук, Слава Йопик; господарча референтура: Марія Гошко, Анна Бетлей.

На закінчення голова Відділу ОУК Н. Поцюрко підвела підсумки проведеної роботи, подякувала членкам за активну діяльність і побажала успіхів у наступному році.

Оксана Атлахович

Закінчила коледж з відзначенням

Оксана Радченко одержала нагороду академічної досконалости під час ювілейної ґрадуації Менор Джуніор Коледжу. Цю нагороду надається студентам, які студіюють на повний час і осягають найвище середнє число нагромаджених точок. Радченко ґрадувала із 4.0.

О. Радченко

Студентка Нешенел Дінс Ліст і членка Почесних Товариств Фай Каппа і Альфа Бета Ґамма, О. Радченко вписана у „Гу'с Гу ін Амерікан джуніор коледжес" на підставі її академічних досягнень, праці для громади, провідництва у активностях і потенціялу для успіху.

О. Радченко закінчила студії у Менор Джуніор Коледжі із ступенем у керівництві піклування здоров'ям.

Душа...

(Закінчення зі стор. 2)

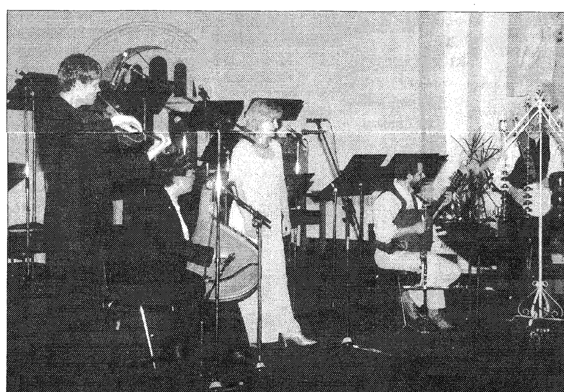
тальним, виступила знов „Веснівка" під дириґентурою Квітки Зорич-Кондрацької. Талановита, високопрофесійна дириґентка веде цей хор вже понад тридцять років, і для відвідувачів концертів „Веснівки" помітний ріст цієї хоральної одиниці. Нема дива, що „Веснівка" дістала вже число перших місць на конкурсах та інших відзначень. Для українського слухача особливо дорогоцінною є праця дириґентки над втриманням народного українського характеру в співі, при професійній музикальності та виробленості голосів. В першій частині концерту та народність проявлялась у глибокому ліризмі лемківських та обрядових пісень. Друга частина, інша за характером, увела жартівливу, безжурно-розвагову і бравурну частину нашої співочої душі. Порядок пісень був із приспішенням темпа та посиленням радісного настрою і, для ще сильнішого наростання емоцій, крещендо. В цих піснях, з лісовими та карпатськими темами, (в обрібках І. Сивохіної, В. Листопад, О. Грама та Г. Жуковського) стала наявною не лиш музична культура та голосова якість хору, але і його дисципліна. Між піснями, одна („Карпатські солов'ї") була композицією В. Камінського, не народною піснею, але своїм характером в'язалася із іншими тими „карпатськими" піснями, повними темпераменту і завзяття.

Три виступи О. Кохан дала слухачам цілком інші враження. Так як дівочий хор був частиною нашої культури (дівчата ж співали окремо від парубків на вулиці, на вечорницях, виводили ритуальні хороводи), окреме місце мала тужлива жіноча пісня, і своє місце троїсті музики, де завжди музикантами були чоловіки. О. Кохан пов'язала ці два елементи нашої співучої душі в дуже ориґінальний, модерний спосіб, затримуючи при тім їхню архаїчність.

Її інструменталісти, як годиться, чоловіки, всі високо професійні та ентузіясти як української музики, так архаїзму та народности. Єдиний між ними українець, Юліян Китастий, небіж Григорія, був майстром двох інструментів: бандури та сопілки. Зворушуючий, вже в старшому віці Джан Ваєр — композитор, відомий в Америці та Японії, — акомпаніював особливим бубном та ударними інструментами. Ричард Муді, з Вінніпеґу, впровадив у відповідних моментах голос віолі, інструменту найбільш подібного до людського співу. Теж з Вінніпеґу, Мартін Коледж, грав на цітгерні (старовинній мандоліні) та англійській дуді. Своєю музикою всі ті професіонали доповнювали досконало удуховлений спів психолога та етно-музиколога О. Кохан, яка завершила свою вокальну освіту з хором і. Вірьовки в Києві, під дириґентурою А. Авдієвського. В цеї, вже дальшого покоління канадської співачки, особливий пієтизм до Києва і його архаїчного коріння. Про це вона розказувала на радіо Сі-Бі-Ес, коли я вперше почула її голос. Вона, як психолог, шукала, і знайшла душу української пісні в стародавніх, тепер мало співаних обрядових піснях. Першу, народну щедрівку „Павочка" (а щедрівки, мабуть, найбільш архаїчні пісні, що дійшли до наших часів) співала вона разом з Китастим. Пісня „Благослови, земле", з акомпаньяментом барабану, це була пісня весільна. Про неї вона розказувала в радіо, з пошаною до старовинного нашого культу матері-землі і вагомости жінічого первня в нашій культурі. Впровадження в репертуар записів Остапа Вересая, тут „Першого танку", виконаного самими інструментами, було дуже відсвіжуюче, дало теж воно свідоцтво того, як розуміє і оцінює наші народні скарби Кохан. Цю частину концерту закінчила „Старовинна колядка", яку співала на два голоси (із сополкою) солістка.

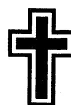
Особливе місце в програмі зайняла вже згадана „Пісня", присвячена трагедії голоду в Україні. Тут головним виконавцем була Кохан, а хор „Веснівка" давав їй тло, як і бандура Китастого та віоля Муді. Солістка виказала сценічну культуру і глибинне розуміння тексту. Такий деталь, як відвернута в бік її голівка при закінченні пісні, творив відповідний настрій. Дуже цікаво були виведені фраґменти з напівів Єрусалимської Утрені, в якій за опрацюванням П. Маценка акомпаньювали солістці різні старовинні інструменти. Ще був один запис Вересая, „Танок третій", після чого Олександра Кохан звернулась до публіки із цікавими заввагами. Вона згадала про „один момент на початку нашого сторіччя", коли Україна була вільною, і молода держава плекала народні традиції, особливо українську пісню. Тоді то почав концертувати на цьому континенті Кошиць зі своїм хором. На одному з тих концертів був присутній молодий Ґершвін, на якого велике враження зробила пісня „Ой ходить сон коло вікон". Він її використав у своїй дуже відомій композиції. О. Кохан заспівала цю чудову заколисну пісню своїм небуденним з народною закраскою голосом, а тоді прийшли варіяції на віолі. Виступ Кохан з її ансамблем закінчила пісня іншого характеру: „Катерини коломийка", опрацьована самою співачкою та Ю. Китастим, який, очевидно — до коломийки — взяв у руки не бандуру, а сопілку. Ця пісня, весела, жвава і грімка, дуже добре зробила перехід до подібних карпатських пісень „Веснівки".

Це щастя, що в час, коли ще не став на рівні ноги процес вичищування української культури в Україні, Канада, при помочі навіть неукраїнців, відроджує і зміцнює українську культуру в її найкращій формі. Свідомі українці й українки, такі, як нащадок і родич славних бандуристів Ю. Китастий, невтомна, повна посвяти для свого діла, ентузіястка високого кваліітету музики, дириґентка „Веснівки" Квітка Зорич-Кондрацька та її віддані, талановиті хористки, і одна із найбільш ориґінальних інтерпретаторок народної музики, О. Кохан, з її ансамблем, несуть тут, на іншій півкулі, відновленого духа української пісні.

Хор „Веснівка" з дириґенткою К. Зорич-Кондрацькою.
(Світлив Ярослав Кулинич).

О. Кохан з оркестрою.

УКРАЇНСЬКЕ МЕДИЧНЕ ТОВАРИСТВО ТОРОНТО
з великим смутком прийняло вістку про відхід у вічність 9-го травня 1998 р.

бл. п.

д-ра АХІЛЯ НЕСТОРА ХРЕПТОВСЬКОГО

Його відхід — це велика втрата для українського медичного світу, але чи не більша втрата для української громади, бо ця незвичайна особа зуміла пов'язати свою професійну працю з дуже успішною громадською діяльністю.

Дружині та родині покійного складаємо наші найщиріші співчуття.
Вічна йому пам'ять!

Замість квітів на могилу в пам'ять нашого незабутнього колеґи складаємо $500.00 Світовій Федерації Українських Лікарських Товариств.

З глибокою пошаною
УПРАВА

Дня 1-го червня 1998 року в поєднанні з Богом відійшла у вічність наша найдорожча

бл.п.

ВОЛОДИМИРА-ОЛЬГА БРИКОВИЧ

нар. 6-го грудня 1908 року в Сущині на Тернопільщині

ПАНАХИДА буде відправлена в четвер, 4-го червня у похоронному заведенні Насевичів при 109 E Tabor Road у Філядельфії о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН в п'ятницю, 5-го червня о год. 9-ій рано у каплиці того ж заведення, а потім у церкві Христа Царя при вулиці 1629 W Cayuga. Після відправи тлінні останки зложені будуть на українському цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі, Філядельфія.

Залишені в тяжкім жалю і смутку:

сестра	—	ТЕОДОЗІЯ
кузини	—	ЛЮБА БРИКОВИЧ
	—	ЮРІЙ БАЛАБАЩУК з дружиною ОЛЕНОЮ і родиною
	—	МАРІЯ КОЖУХАР з родиною
родини	—	ЧЕРВОНЯКІВ
	—	БРИКОВИЧІВ
	—	АЛЬБОТІВ
	—	БАХТАЛОВСЬКИХ
	—	ГОРНЯТКЕВИЧІВ
	—	ГАБЛЕВИЧІВ

Замість квітів складаємо датох на допомогу сиротам в Україні, згідно з бажанням покійної Влодзі.

„Час і смерть — цісарі життя"

27 грудня 1997 р. померла в Філядельфії моя мама Клавдія Кемпе (Гош). Вона і мій батько Лавро Кемпе були відомими акторами в найкращих галицьких театрах, таких як: Комаровського, Стадника, Тобілевича, Заграва, Котляревського та ін. На початку Другої світової війни всі театри — і українські і польські – з'їхалися до Великого театру у Львові і почергово ставили різні вистави, концерти, ревії, навіть опери, в яких співали співаки своїми мовами — німецькою, французькою, італійською і російською. Це було справді унікальне явище.

Щоб вирватися з цього несподіваного воляп'юку, мої батьки перенеслися, вже за більшовиків до Станиславівського театру ім. Івана Франка. Там мама відразу зайняла перше положення, а тато чергувався зі знаменитим сов'єтським актором Сугереєм, комуністом, який тата врятував від заслання або й смерти. В половині 1944 року зі станиславівським театром батьки виїхали на еміграцію. Майже два місяці жили в гуртожитку у Відні, потім у Лінцу. Там працювали в підземній фабриці амуніції, а в суботи і в неділі виїздили до околичних таборів „ОСТ"

Св. п. К. Гош

із „Запорожцем за Дунаєм", або з іншою побутовою виставою. У своїх спогадах (збірник „Наш театр") мама писала: „Коли дивитися на наш український галицький театр з перспективи часу, то все виринає в пам'яті, як щось легендарне. Годі й порівняти його з сучасними театрами, бо ми жили і творили в таких умовах, яких сучасні актори навіть на сцені не завжди могли би відтворити! В той час, коли польська влада придушувала національний рух у Галичині, українське слово лунало зі сцени по селах і містечках і містах. Може, найбільше зворушували нас, акторів, селяни, які ставилися до театру з великим пієтизмом, чекали на нас, як на апостолів, і, мов зачаровані, дивилися на всі наші постановки. Очевидно, на них найбільше враження робили історичні п'єси, як „Маруся Богуславка", „Гетьман Дорошенко", „Мазепа", „Батурин", „ Облога Буші" та ін.

Не маючи ще й 20 років, я грала з добрим успіхом жидівку в „Вію", сліпу Шевчиху в „Жиді-вихресті", Настусю в „Хмарі", а пізніше Лізу в оперетці „Графиня Маріца", Машу в „Царевичі", циганку Азу в „Хаті за селом", стару циганку-маму Чіпру в „Циганському бароні", танцювала в ревіях, які ставив знаменитий опереtковий режисер Ярослав Давидович. Такий різноманітний репертуар дав мені можливість всесторонньо розвинути свій акторський талант, так що я і співала,і грала драматичні ролі, танцювала і давала собі раду з комедією, з ревією, фарсом і з побутовими п'єсами. Для актора того роду праця є найкращим вишколом, заправою і - школою! Через те я не залишилася, як другі, навіки шаблонною „наївною", дурненькою інженю, ані шаблонною такою, чи іншою героїнею".

Спогади моєї мами в першому томі „Наш театр" — це цінний , глибокий опис специфічної епохи українського життя на сцені, на різних політичних етапах. Мов живі, виринають люди, які довго світили, як зорі і — погасли. Оживають політичні вири, еміграція, яка для тата почалася по Першій світовій війні, бо він, як юнак, перейшов з Петлюрівською армією Зимовий похід, цілу війну і, нарешті, мусів залишити комуністичну Україну та навіки „пропасти" для своєї родини в Києві. Він помер 27-го січня 1980 року в Торонто.

Його смерть і смерть моєї мами 27-го грудня 1997 року замкнули завісу на одну велику дію української театральної епопеї. Сумно, що їх уже нема, але приємно, що вони і їх генерація були між нами...

Маму ховали три священики: два католицькі і один православний. Вони, як брати, стояли в похоронному закладі М. і А. Насевичів, в катедрі Непорочного Зачаття і на цвинтарі. Їхня спільна участь у церковних служіннях більше об'єднали присутніх ніж віра в одного Бога...

Віра Ке.

Книга про життя і діяльність д-ра Ю. Мовчана

Не зважаючи на те, що видання українських книг, журналів і газет в Україні переживає, як зазначують газети в Україні, занепад, все ж появляються книги, хоч і невеликими тиражами. У Києві — Львові, в обласних книгарнях лежить щойно видана книга „Юліян Мовчан. Нарис життя і творчости". Її автор письменник Петро Сорока, старший викладач Тернопільського педагогічного університету, він також за освітою є медиком, і може тому талановито написав про діяльність д-ра Юліяна Мовчана, визначного лікаря, гуманіста, відомого письменника, журналіста і культурно-громадського діяча.

Книга має 187 сторінок, особливо багата фактами, джерельними матеріялами. Життя д-ра Ю. Мовчана натхненне, бурхливе і багатогранне. Він об'їхав майже всі великі країни Европи і Азії і про свою подорож написав книгу вражень і спостережень. І якщо б почати перечислювати видані ним книжки, брошури, статті, то тільки самий перелік зайняв би з десяток сторінок. Тут і книги з медицини, історії, політики, педагогіки, психології.

У книзі „Юліян Мовчан. Нарис життя і творчости" подається майже на дві сторінки перелік англомовних книг, енциклопедій, ювілейних видань, виданих в англомовному світі, у яких відзначена діяльність д-ра Ю. Мовчана.

І поданий список десятьох його книг, виданих у різні роки в Канаді і Америці, Аргентині і Україні.

Читаючи книги Юліяна Мовчана, можна вивчити життя українців в діяспорі. І тому ця книга про нього видана Міністерством Освіти України і розрахована вона на студентів, викладачів вищих учбових закладів, учителів, медиків і широке коло читачів.

Книга написана дохідливо і читається як художнє оповідання. Доктор Мовчан народився 19-го лютого 1913 року на Житомирщині. І звідси з села Зороків (Черняхівського району) простягнувся його життєвий шлях у великий світ. Жив він на Харківщині, був переслідуваний органами ГПУ, під час війни жив у Львові, у 1943 році закінчив Львівський медичний інститут і працював як лікар в лікарнях Львова, Тернополя, Нового Самбора. У 1949 році, прибувши до Америки, він почав працювати в шпиталі міста Сиракюз, а потім в місті Елизабет, та напостійне він оселився в місті Клівленді, де здобув між американцями й українцями авторитет доброго лікаря.

Він ніколи не обмежувався тільки лікарською працею. Мабуть, немає в діяспорі газети чи журналу, в яких би не друкувалися його статті з різних ділянок життя, в тому числі і вдумливі рецензії на книги з історії, з літератури та інших ділянок духовного життя. Він, як лікар, є добрим знавцем людської душі, і це відчутно у всіх його творах. Він вважається відважним публіцистом, який відгукувався на всі події з життя Америки і далеко перед закінченням війни у В'єтнамі він уже писав, що ця війна буде виснажлива і не закінчиться перемогою американців. Бо тут справді зіткнулися різні материки і світогляди: Китай, Европа, Московитія і Америка. І непрохідні в'єтнамські джунглі.

Такі книги д-ра Юліяна Мовчана як „Мої подорожі довкола світу", „Що варто б знати", „Записки лікаря", „Як вилікувати себе та інших в наглих випадках", „Незабутнє і непрощенне", „Збірка оповідань" та ряд інших книг стверджують, що життя визначного українця не було змарноване і він гідно тепер відзначає своє славне 85-ліття. Незважаючи на свої вже поважні роки, він далі працює як журналіст, і ми й сьогодні читаємо його цікаві статті з ділянки медицини в газеті „Свобода".

У кінці книги є поміщена фотографія родини д-ра Ю. Мовчана, на якій бачимо його дружину Олену, двох доньок — Ліду і Олю — та чотирьох внуків.

Д-р Ю. Мовчан за успіхи в ділянці медицини відзначений різними медичними асоціяціями — Українськими і Американськими, його прізвище увіковічнене у виданнях Інтернаціонального Біографічного Центру (Кембрідж, Англія).

Величаво, що книга про Юліяна Мовчана тепер видана в Україні, вона достойно репрезентує діячів західньої діяспори, які жили в Америці, Канаді, Австралії життям України і її багатостраждального народу і своєю діяльністю утверджували правду про історію України-Руси. Студенти в Україні, ознайомившись з діяльністю д-ра Мовчана, відчують, що більша частина української інтелігенції хоч і жила на чужині, але серцем і душею постійно перебувала в Україні.

Святослава Лисенко,
кандидат філологічних наук,
Київський Університет
ім. Т. Шевченка

12-та річниця Чорнобиля в Черрі Гилл

Під час програми 12-ої річниці трагедії в Чорнобилі.

В неділю, 26-го квітня, в залі української католицької церкви в Черрі Гилл, Н. Дж., відбулася коротка та зворушлива програма в день 12-ої річниці чорнобильської катастрофи в Україні.

Програма почалася молитвою, котру провів о. Іван Чурпіта. Короткі промови виконали Тарас Галушка в українській мові, а в англійській мові Ольга Причка.

Тоді 12 дітей — від трьох до 16 років — по черзі вносили засвічені свічки і ставили в свічник. За кожним разом жалібно вдаряв дзвін! Дванадцять років........
дванадцять дітей........
дванадцять свічок........
дванадцять ударів дзвону........ в тихій залі!

На закінчення молитву „Боже Великий, Творче Всесильний" зі словами, перекладеними на тему Чорнобиля, прочитала в українській мові О. Причка, а в англійській Люся Ткачик.

Брали участь: Аріяна і Віктор Світенки, Юрій і Лариса Ставничі, Франко і Адріян Смішкевич, Чарлз Кокольський, Олена Гич, Олекса і Михайло Горман, Стефанія і Алекса Лужецькі, Стюарт і Андрія Дукакіс, Стася і Ліда Ботис, а також Богдан Жеребецький.

Ольга Причка

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Вітальна вечеря на честь д-ра Т. Снігуровича

Члени правління Фундації „Освіта" і Дирекція об'єднання манітобських батьків у підтримці українознавства запрошують українську громаду на їхню щорічну святкову вечерю, на якій почесним і особливо вшанованим гостем буде д-р Тарас Снігурович.

Вечеря відбудеться 20-го травня 1998 року в залі Осередку церкви Пресвятої Евхаристії, у Вінніпегу.

Д-р Снігурович D.M.D. (Munich), D.M.D. (Manitoba) F.I.C.D.Senior Scholar, University of Manitoba. Від 1962 року до сьогодні д-р Снігурович є професором факультету дентистичної медицини Манітобського університету. Після відходу на пенсію він продовжує безплатне викладання, як професор в університеті і радо ділиться своїм досвідом і експертизою. У ділянці одонтологічної медицини д-р Снігурович впровадив 1971 року цілком новий концепт навчання морфології зубів і випрацював багато нових, оригінальних зразків, деяких з високої якости золота. Він теж є першим і одиноким промотором вживання стереоскопу в ділянці стабільного протезування. У 1970 році Саскачеванський університет запросив д-ра Снігуровича бути викладачем в новоствореному дентистичному факультеті. Свої власні нові винаходи і академічні досліди він демонстрував у різних університетах і на конвенціях в Канаді, ЗСА, Німеччині, Мексиці, Австралії, Швайцарії, Польщі і Чехо-Словаччині. Він є членом цілої низки професійних товариств і установ у різних академічних центрах в Канаді та Америці.

Здавалося б, що в житті д-ра Снігуровича, крім медицини і дентистики, на ніщо інше нема місця. Одначе він зумів з кожної хвилини витягнути максимум часу і попри професійну працю пристрасно грав у теніс, а ще більше пристрасно почав колекціонувати твори українських мистців, різномовні видання з іконографії і від 1975 року всю свою творчу наснагу і винахідливість скерував у малярство. Будучи самовченим мистцем, він розробив і розвинув нову техніку малювання старих українських ікон і створив понад 500 своїх ікон. Він мав понад 20 власних виставок у містах Канади і ЗСА. Канадський Музей цивілізації придбав 20 ікон для своєї постійної колекції. Д-р Снігурович зумів поєднати в одне свої два великі таланти: дентистику та іконографію. Він зробив картину патронеси дентистів — святої Аполонії Мучениці, методою пластичної різьби на мильному камені і розписав її стилем іконографії. Цей твір він подарував Канадській асоціяції під час святкової церемонії в Оттаві 1990 року.

Д-р Т. Ю. Снігурович

Своєю наполегливою працею д-р Снігурович став видатним дентистом-професором і передовим іконографом в Канаді.

Вшанування його, може й трохи пізно (д-р Снігурович за кілька тижнів скінчить 80 років), є чи не найкращим жестом Манітобської фундації „Освіти" і Об'єднання батьків у праці над розвитком української науки.

Д-р Снігурович, крім професії і мистецького покликання, має ще третю прикмету: він зумів стати архітектом своєї долі. Не ковалем, різником, і не кравцем, тільки архітектом! Мистцем! Творцем! Скульптором! Бо доля — це мармур, який треба вміти витесувати, як це робив Берніні з правдивим мармуром. І д-р Снігурович свою долю витесував і витесує, дарма, що вона не завжди до нього ласкава.

Н.Н.